

ZAŠTITA POTROŠAČA

ZAKON O ZAŠTITI POTROŠAČA

Jedno od zajedničkih obilježja modernih demokratskih država je i zaštita ekonomski slabije strane u poslovnim transakcijama na tržištu, pa se stoga i zakonima o zaštiti potrošača u modernim demokratskim zemljama štite samo fizičke osobe potrošači kada kupuju na tržištu proizvode i usluge za svoje osobne ili obiteljske potrebe.

Uređivanje ovog područja i razvoj institucija koje će potrošače izvješćivati i poučavati, te djelotvorno štiti prava potrošača, započela je Generalna skupština Ujedinjenih naroda koja je donijela Rezoluciju broj 39/248 iz 1985. godine, koja sadržava smjernice o zaštiti potrošača i kojom se potiču zemlje članice na zaštitu prava potrošača. U Sjedinjenim američkim državama donesen je Zakon o zaštiti potrošača još 1972. godine, a temeljem toga zakona osnovana je i posebna savezna komisija za sigurnost potrošačke robe.

Potkraj 1973. godine, Europske države koje su potpisnice Rimskih ugovora donose Europsku povelju o informiranju i zaštiti potrošača s programom potrošačkih prava, a koja se sastoji od prava na zaštitu gospodarskih interesa, prava na pravnu zaštitu i potporu države, prava na zaštitu od opasnosti za život, zdravlje i imovinu prilikom stjecanja proizvoda i usluga na tržištu, prava na informiranje i poduku potrošača i prava na udruživanje sa svrhom zaštite njihovih interesa, prava na predstavljanje u tijelima koja rješavaju o stvarima od interesa za potrošače.

Hrvatska je s Europskom zajednicom i njezinim članicama, 29. listopada 2001. potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, s jasnim opredjeljenjem na razvoj civilnog društva i demokratizaciju izgradnjom institucija civilnog društva. U članku 74. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju pod naslovom "Zaštita potrošača" navedeno je i da će države potpisnice surađivati kako bi uskladile standarde za zaštitu potrošača sa standardima u Zajednici. Učinkovita zaštita potrošača je nužna kako bi se osiguralo primjereno funkcioniranje tržišnog gospodarstva, a ta će zaštita ovisiti o razvoju upravne infrastrukture

kako bi se osigurao nadzor nad tržištem i provedba zakona na tom području. U tu će svrhu i u njihovom zajedničkom interesu stranke poticati i osigurati usklađivanje zakonodavstva i prilagođavanje zaštite potrošača u Republici Hrvatskoj s onom koja je na snazi u Europskoj zajednici, politiku aktivne zaštite potrošača, uključujući veću informiranost i razvoj neovisnih organizacija, učinkovitu pravnu zaštitu potrošača u cilju povećanja kvalitete robe široke potrošnje i uspostavljanja odgovarajućih sigurnosnih normi.

U skladu s preuzetim obvezama iz navedenog Sporazuma, Hrvatska preuzima smjernice Europske zajednice o zaštiti potrošača u svoje zakonodavstvo. Smjernice se dijele na one koje uređuju, isključivo ili najvećim dijelom, zaštitu interesa neprofesionalnog djelovanja, na tržištu, fizičkih osoba, i one smjernice koje u svojem području djelovanja uređuju zaštitu i drugih interesa, i drugih osoba.

Prema navedenoj podjeli smjernica, prva grupa smjernica postaje predmet kojim se bavi Zakon o zaštiti potrošača, a druga grupa smjernica preuzet će se prilagodbom Zakona o obveznim odnosima. Time Zakon o zaštiti potrošača postaje opći propis o zaštiti potrošača. Njegova primjena ne smije utjecati na prava koja potrošači već imaju, ili će tek dobiti po nekim drugim zakonima.

S druge strane, Zakon o zaštiti potrošača modificira neke odnose koji su uređeni nekim drugim zakonima kao općim propisima. Budući da Zakon o zaštiti potrošača uređuje posebnosti određenog broja obveznopravnih odnosa između potrošača i trgovca, radi se prvenstveno o odnosu toga Zakona sa Zakonom o obveznim odnosima. Zakon o zaštiti potrošača je zaseban zakon, pa bi se njegove odredbe trebale primjenjivati primarno, kada se rješava o pitanjima iz područja zaštite potrošača, dok bi Zakon o obveznim odnosima predstavljao opći propis, koji će se primjenjivati na sve one obvezno pravne odnose koji nisu izričito drukčije uređeni Zakonom o zaštiti potrošača.

- više o tome [www. poslovniforum.hr](http://www.poslovniforum.hr) ■